

Fakta om barn i asylmottak

Utlendingsmyndighetene skal, sammen med andre sektormyndigheter, sikre at alle barn har best mulige vilkår i asylmottak. Dette gjelder både enslige mindreårige asylsøkere, barn med foresatte og etterlatte barn.

Utlendingsdirektoratet skiller mellom tre grupper av barn i asylmottak:

Enslige mindreårige asylsøkere er fellesbetegnelsen på alle barn og unge under 18 år som kommer til landet uten foreldre eller andre voksne med forelderansvar i Norge. Dette inkluderer også de som kommer til landet i følge med andre voksne. Det kan være eldre søsken, tante, onkel eller andre personer som ikke er deres foreldre.

Etterlatte barn er barn som har kommet til Norge sammen med foreldre eller andre foresatte, men der de voksne har etterlatt barna sine i mottak.

Barn med foreldre eller følgepersoner som har foreldreansvar. Dette er barn som bor sammen med foreldrene sine i asylmottak.

Statistikk på barn i mottak pr 30.04.2007

Ved utløpet av april 2007 var det totalt **1957** barn i mottak. Dette utgjør **28 prosent** av alle beboere registrert med en alder under 18 år.

169 enslige mindreårige bor i avdelinger for enslige mindreårige (EM).

1788 barn bor i mottak sammen med foresatte eller følgepersoner godkjent av barnevernet.

Det er **to** etterlatte barn i asylmottak.

Antall barn i mottak fordelt etter statsborgerskap: Irak 393, Russland 273, Serbia og Montenegro 221, Somalia 195, Iran 117 og 826 fra andre land.

Fordelingen av status i asylsak per 30.04.07 for barn i mottak:

Med innvilget oppholdstillatelse:	227
Med søknad til behandling i UDI:	758
Med avslag i UDI og til klagebehandling:	267
Manglede registrering/søknad trukket/søknad henlagt/annen status:	51
Med utreiseplikt:	654
Totalt:	1957

UDI har opphevet suspensjonen av utreiseplikten for borgere fra Somalia med tilknytning til Somaliland og Puntland i Nord-Somalia. For andre borgere fra Somalia gjelder fortsatt den midlertidige suspensjonen av utreiseplikten.

Utlendingsmyndighetenes ansvar for de ulike gruppene av barn:

UDI har et overordnet ansvar for **enslige mindreårige asylsøkere i Norge**. Direktoratet har ansvar for barnas trygghet i mottak, for at de får en individuell oppfølging, og for at det gjøres et arbeid med å oppspore og gjenforene barna med deres foresatte. UDI har også et ansvar for å orientere andre sektormyndigheter i kommunene, og for å melde saker til barnevern og politi.

UDI har et overordnet ansvar for **etterlatte barn** i Norge. Barnevernet blir orientert om alle barn som blir etterlatt av sine foresatte.

For **barn i mottak som har foreldre eller andre foresatte** er det, i likhet med alle andre familier i Norge, de foresatte som har det overordnede ansvaret for barna. Utlendingsmyndighetene har et ansvar for å tilrettelegge forholdene i

asylmottak for barnefamilier. Se [kravspesifikasjon punkt 1.1 og 1.2](#).

Asylmottak er et frivillig botilbud for alle asylsøkere, også for barnefamilier som søker asyl. Det er de foresatte som avgjør om deres familie skal bo i asylmottak eller privat, ikke utlendingsmyndighetene.

Enslige mindreårige skal bo i asylmottak inntil det er avgjort hvor de skal bosettes. Dersom barnet ønsker å bo hos slektninger, skal slektningene først godkjennes av barnevernet.

Barnevernet vil overta omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år fra 1. desember 2007.

Spørsmål og svar

Hvilke krav og rettigheter har barn i asylmottak?

Svar: Norske myndigheter har plikt til å følge FNs barnekonvensjon, både når det gjelder norske barn og barn med utenlandsk statsborgerskap. Alle barn som bor i asylmottak under 16 år har rett på skoleplass. Foresatte kan søke barnehageplass i den enkelte kommune. Asylmottakene skal være tilrettelagt barnas behov.

Barn som er alene får en annen type oppfølging enn barn som bor sammen med foresatte.

Enslige mindreårige asylsøkere og etterlatte barn bor på egne tilrettelagte avdelinger for barn. Avdelingene har forsterket bemanning, med blant annet våken nattevakt. Det er krav til at det på avdelingen er barnefaglig kompetanse. Alle enslige mindreårige asylsøkere har en fast kontaktperson på asylmottaket som blant annet skal ha oversikt over hvor barna befinner seg til enhver tid. I tillegg får de oppnevnt en verge som skal sikre at deres juridiske rettigheter blir ivarettatt. Utlendingsmyndighetene fører jevnlig tilsyn med avdelinger for enslige mindreårige.

Dersom utlendingsmyndighetene har grunn til bekymring for enslige mindreårige asylsøkere blir barnevernet varslet med bekymringsmelding.

Barn med foreldre eller andre foresatte.

Barnas foresatte har et ansvar for sine egne barn. Ved omsorgssvikt tar utlendingsmyndighetene kontakt med det lokale barnevernet.

Utlendingsmyndighetene tilrettelegger forholdene i mottak for barnefamilier.

I alle asylmottak med barnefamilier er det en barnebase for barn som ikke går i barnehage. Det er lekearealer, både innendørs og utendørs for barn. Det er også et eget rom for barn som ønsker å gjøre lekser. Det gis leksehjelp dersom dette behovet ikke kan ivaretas på andre måter.

4- og 5-åringer i statlige mottak har tilbud om halvdags barnehageplass.

Hvilke krav stilles det til voksne som jobber med barn i mottak?

Svar: Driftsoperatør må sørge for at de ansatte har en kompetanse og vandel som gjør dem egnet til å jobbe i mottak. Det er krav om personell med barnefaglig kompetanse og utdanning på høgskolenivå. Den som skal ansettes i statlig asylmottak, skal legge fram tilfredsstillende politiattest. Det er driftsoperatørs ansvar å kontrollere politiattest ved ansettelse. Det kan også kreves politiattest fra andre som utfører oppgaver for utlendingsmyndighetene, og som har direkte kontakt med barn og unge som oppholder seg i asylmottak. Jf. Utlendingsloven § 41

Skjer det overgrep mot barn i mottak?

Svar: UDI jobber systematisk for at overgrep ikke skal skje i mottak. Det er snakk om svært få overgrep og UDI har fulgt opp alle sakene med nødvendige tiltak; politianmeldelse, kontakt med barnevern og eventuelt helsepersonell.

Utlendingsdirektoratet
Postboks 8108 Dep.
N-0032 Oslo
Kontoradresse:
Hausmannsgate 21

Telefon: (+47) 23 35 15 00
Faks: (+47) 23 35 15 15
www.udi.no
E-post: udi@udi.no

Sist oppdatert: 04.06.2007

Utlendingsdirektoratet

Hva gjør utlendingsmyndighetene for å hindre at overgrep mot barn skjer i mottak?

Svar: I mottak for **enslige mindreårige asylsøkere** er det forsterket bemanning, med blant annet våken nattevakt. På disse avdelingene jobber det personell med barnefaglig kompetanse og relevant utdanning på høgsolenivå.

I ordinære mottak med barnefamilier har de foresatte selv ansvaret for barna. I tillegg har UDI et ansvar for sikkerhet ved mottaket. UDIs tiltak for å forhindre seksuelle overgrep finnes i kravspesifikasjonen:

- UDI stiller krav til at mottaket skal ha etiske retningslinjer. Det er utarbeidet en minstestandard for etiske retningslinjer, og ut over dette skal hvert enkelt mottak utvikle sine egne etiske retningslinjer.
- Beboerne skal skjermes mot uønsket oppmerksomhet
- Kvinner skal skjermes mot uønsket oppmerksomhet fra menn. I dette ligger skjerming i botilbud (f.eks. egen boenhet bare for kvinner, atskilte bad og toaletter som er låsbare).
- Mottaket skal ha skriftlige rutiner for håndtering av sakene, dvs. kontakt med politi, helsemyndighetene, barnevern m.m.

For å tilse at rutinene i kravspesifikasjonen følges, gjennomfører UDI årlige tilsyn. I tillegg til de ordinære rutinene har mange mottak egne avdelinger der de skjærmer kvinner, barn og familier fra enslige asylsøkere. Alle mottaksansatte får en generell innføring i konflikthåndtering.

Hva gjøres fra utlendingsmyndighetenes side dersom overgrep i mottak skjer?

Svar: I de tilfellene der utlendingsmyndighetene får kjennskap til overgrep, eller andre kriminelle handlinger, blir de politianmeldt. Barnevernet blir koblet inn i alle tilfeller der barn er involvert. I tilfeller der det blir varslet om et mulig overgrep, reageres det umiddelbart med tiltak. Dette kan

være krisehjelp, skjerming eller flytting, samtale med helsesøster eller psykososial oppfølging og eventuelt legehjelp. Dette skal skje i samråd med barna eller familien det gjelder.

Mottaket skal ha skriftlige rutiner for håndtering av:

- Antatt eller faktisk omsorgssvikt
- Vold og misbruk
- Kontakt med barnevernet

jf. Kravspesifikasjonen pkt. 4.1.2 og 4.2.2

Hva gjør UDI for å forebygge at barn forlater mottak til ukjent adresse?

Svar: UDI har gjennom flere år hatt skjerpede rutiner for å ivareta sikkerhet til **enslige mindreårige asylsøkere** og **etterlatte barn**.

Ankomstmottaket Hvalstad har over flere år hatt rutiner for ekstra observasjon av barn der det kan være mistanke om noe kriminelt.

Mottakene er de mindreåriges bosted, og er ikke lukkede institusjoner. Barna går fritt til og fra skole, og deltar i aktiviteter med andre barn i nærmiljøet. UDI tilstreber å gi barna en hverdag mest mulig lik den andre barn i Norge har. Fravær skal alltid avtales med ansvarlig kontaktperson på mottaket.

Dersom de enslige mindreårige skal besøke andre utenfor mottaket, må besøket være godkjent av mottaket og eventuelt av verge. Personen som barnet skal besøke skal kontaktes, adresse og telefonnummer skal noteres, og det skal gjøres avtale om tidspunkt for retur. Det skal være en kontaktperson på besøksadressen. Det gis ikke anledning til permisjon hvis det ikke er en kontaktperson.

Fremmede personer kan ikke komme inn i mottakene uten avtale med personalet.

Hva gjør UDI dersom barn forlater mottak til ukjent adresse?

Svar: For barnefamilier er asylmottak et frivillig botilbud.

Utlendingsdirektoratet
Postboks 8108 Dep.
N-0032 Oslo
Kontoradresse:
Hausmannsgate 21

Telefon: (+47) 23 35 15 00
Faks: (+47) 23 35 15 15
www.udi.no
E-post: udi@udi.no

Sist oppdatert: 04.06.2007

Utlendingsmyndighetene har ansvar for å ivareta tryggheten til den enkelte beboer i mottak. Dersom en **hel barnefamilie** velger å forlate mottak til ukjent adresse, har familien selv et ansvar for å melde fra om ny adresse til utlendingsmyndighetene. Dersom en barnefamilie blir borte fra mottak i mer enn tre dager, regner UDI dem som flyttet ut av mottak. Dersom familien igjen ønsker å bo på asylmottak, har de stående tilbud om mottaksplass.

UDI har det overordnede ansvaret for alle **enslige mindreårige asylsøkere** og **etterlatte barn** i Norge, også de som er meldt savnet. I tråd med rutineene utarbeidet i samarbeid med politi og barnevern, sender UDI savnet-meldinger til politiet om alle enslige mindreårige asylsøkere som forlater mottak til ukjent adresse. Det sendes samtidig en melding om savnede barn til barnevernet. Det er politiets ansvar å finne savnede personer. UDI har løpende kontakt med politiet om personer som er savnet. Dersom UDI får tips om hvor savnede personer kan befinne seg, gis informasjonen til politiet.

Dersom **barn som har foresatte** forlater mottak uten følgepersonene, blir dette også meldt til politi og barnevern. Dette gjøres av de foresatte, eller av utlendingsmyndighetene dersom de foresatte ikke tar ansvar for å melde barna savnet. Oppfølgingene av disse barna er den samme som for de enslige mindreårige asylsøkerne.

Hva gjøres for å forebygge at barn blir utsatt for menneskehandel?

Svar: Det er etablert et landsdekkende rapporteringssystem på meldinger fra mottakssystemet. Hvert regionkontor har en egen kontaktperson for mottakene ved bekymring om at beboere i mottak kan være utsatt for menneskehandel. Kontaktpersonene skal holde kontakt med mottakene og sektormyndighetene (politi, helsemyndigheter, barnevern) i egen region, være orientert om bekymringsmeldinger fra disse, og om deres oppfølging i forhold til beboerne som bekymringen er knyttet til.

Regionkontoret skal ta initiativ til og delta i

Utlendingsdirektoratet	Telefon: (+47) 23 35 15 00
Postboks 8108 Dep.	Faks: (+47) 23 35 15 15
N-0032 Oslo	www.udi.no
Kontoradresse:	E-post: udi@udi.no
Hausmannsgate 21	

Sist oppdatert: 04.06.2007

tverrfaglige regionale samarbeidsfora/beredskapsgrupper mot menneskehandel på lokalt plan (mellom mottakene og politiet, barnevern og helsetjeneste). Dette samarbeidet skal gjelde generelt ved bekymring om mottaksbeboere som kan være utsatt for menneskehandel, både for voksne og barn. UDI har laget en rutinebeskrivelse "Rutiner for melding og oppfølging når det er grunn til å tro at asylsøkere i mottakssystemet er utsatt for menneskehandel". Disse rutineene ligger på www.udi.no

Det fokuseres også på opplæring og kompetanseheving i alle ledd, slik at man lettere kan identifisere og gi en god oppfølging av mulige ofre. Utlendingsdirektoratet samarbeider aktivt med relevante instanser, også på direktoratsnivå.